

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU,
OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumeck nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Koncepce pro podporu nadání

pro období 2024 - 2026

Základní škola Chlumeck nad Cidlinou

Vypracovala: Mgr. Tereza Masláková

Dne: 30. 8. 2024

S účinností od 1. 9. 2024

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumeck nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecknc.cz

Trocha teorie

Cogito ergo sum – Myslím, tedy jsem. To je slavný citát francouzského filozofa Descarta. Právě umění myslet je jedna z nejdůležitějších schopností, kterou musíme u dětí rozvíjet. Každý z nás jistě chce, aby naše děti byly úspěšné a v budoucnu vynikaly ve svém oboru.

Celé české školství věnuje hodně času žákům se specifickými poruchami učení či chování, sociálním nebo kulturním znevýhodněním či se zdravotním postižením. Pro tyto žáky existuje komplexní systém podpory, avšak problematika nadaných a mimořádně nadaných žáků stále není dostatečně zapojena do popředí zájmu pedagogických pracovníků i širší veřejnosti. Nadaní či mimořádně nadaní žáci přitom také (jako žáci znevýhodnění) vyžadují specifické vzdělávací postupy a potřeby.

Jak poznáme nadaného žáka?

Chování nadaných žáků se může leckdy projevovat mimořádně nadprůměrnými výkony, zvýšeným zájmem o poznání či tvořivost v jedné nebo více oblastech vzdělání. Nadaní žáci prokazují potenciál pracovat na značně vyšší hladině výsledků v porovnání s ostatními jedinci. Nadání se může projevovat v oblastech:

- intelektuálních schopností (verbální, početní, paměťové), tvořivých/kreativních schopností (jedinec stále vymýšlí a tvoří nové nápady), mechanických schopností (nadání v uměleckých směrech, ve vědě, v prostorové představivosti), specifické akademické schopnosti (matematické nadání, nadání v přírodních vědách) nebo vědecké schopnosti (technické, matematické, jazykové nadání) apod.
- ve schopnosti vést druhé lidi
- nebo ve specifických oborech studia

Všechny tyto schopnosti se u žáka prolínají a nejsou jasně ohraničené. Nadaný či mimořádně nadaný žák se může vlivem nedostatku podnětů začít ve škole nudit a hledat tak jiné, i nežádoucí způsoby, jak by se zabavil. Takovýto žák může začít vykazovat známky hyperaktivního chování, může být nesoustředěný, může mít problém s kázní (neposlouchá, odmlouvá, vykřikuje), může mít problémy se sociální adaptací mezi vrstevníky. Mnohdy mívají

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumecký nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@@zschlumecknc.cz

také problémy s uznáním autority, vzhledem k tomu, že nejsou bráni jako rovnocenní partneři. Mnoho žáků přichází do pedagogicko-psychologické poradny či speciálně pedagogických center právě kvůli jiným projevům (v chování, vzdělávání).

Tato koncepce je prevencí nežádoucích projevů nadaných žáků ve škole, které mohou být způsobeny neadekvátní péčí o nadání.

Jak bychom charakterizovali nadaného žáka?

Nadaní či mimořádně nadaní žáci mají většinou širokou vědomostní základnu, dobrou paměť, neobvyklé či rozmanité zájmy, vysoce rozvinuté verbální schopnosti a dovednosti, jsou schopni rychle a přesně zpracovávat informace, jsou vytrvalí, mají také vyhraněné názory a intenzivně prožívají emoce, jsou vnímaví a empatictí, většinou nepotřebují tolik opakovat učivo, jako jeho vrstevníci, mají bohatou slovní zásobu, jsou zvědaví, ulpívají k detailům apod.

Jaké jsou potřeby nadaných/mimořádně nadaných žáků?

- Potřebují poskytnout rozsáhlý základ informací z různých oblastí poznání
- Potřebují rozvíjet základní pojmy pro podání maximálního výkonu
- Potřebují zajistit výukové aktivity přiměřené úrovni (vhodně zabavit)
- Potřebují zajistit přístup k novým informacím a samostudiu
- Potřebují rozvíjet tvořivé myšlení k řešení problémů
- Potřebují rozvíjet divergentní myšlení (hledání alternativních řešení problému)
- Potřebují porozumění, vnímavý a respektující přístup
- Potřebují speciální pozornost a podporu v oblasti osobnostní a sociální výchovy (rozvoj celé osobnosti, sociální dovednosti, práce s emocemi)

Jakým způsobem budeme podporovat nadané žáky na naší škole a kdo se jim bude věnovat?

Nadaní/mimořádně nadaní žáci potřebují (tak jako žáci znevýhodnění) specifické vzdělávací postupy. Práce s nimi je velmi náročná. Na naší škole pracujeme s těmito žáky dle platné legislativy a metodických doporučení.

Naše škola podporuje a rozvíjí žáky s vysokou úrovní jedné či více složek rozumových schopností. Žáky nadané v manuálních, pohybových či uměleckých činnostech budeme rovněž

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumeck nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@@zschlumecknc.cz

podporovat a rozvíjet dle dílčích možností naší školy. V této koncepci se však primárně věnujeme žákům s intelektovým (rozumovým) nadáním.

Těmto žákům se na naší škole věnují především: Mgr. Tereza Masláková, která zde působí jako speciální pedagog. V letošním roce prošla kurzem pro koordinátory nadaných a touto činností se bude na naší škole dále zabývat. Jezdí také na konference a účastní se školení, kde je právě nadání stěžejním tématem. Dále se nadaným věnuje Mgr. Barbora Synková, která působí jako prvostupňová učitelka. Prošla řadou školení a výjezdů do škol, kde se nadaným již několik let věnují, a z kterých čerpá další zkušenosti a inspiraci, které jsou již zaběhlé a účinné. Na naší škole vyučuje třídu vybraných žáků, kteří úspěšně prošli testováním společnosti Invenio, anebo byli vybráni učiteli či PPP nebo SPC, samozřejmě po schválení rodičů. V neposlední řadě Mgr. Markéta Nováčková, která je taktéž prvostupňová paní učitelka a Mgr. Miroslava Bartošová, která působí jako speciální pedagožka. Obě jsou nadšené zájemkyně o toto téma a rovněž, jako výše uvedené pracovnice, prošly školením, při kterém škola vybírala směr, kterým se bude ubírat při práci s nadanými žáky. To vše pod dohledem mentorek programu Synapse II. Tento program má za cíl prohloubení a vnuknutí do tématu nadání na českých školách a udává ten správný směr, kterým se školy mají vydávat při podpoře nadaných či mimořádně nadaných žáků, aby jejich práce byla co nejefektivnější.

Velkou výhodou naší školy je to, že vzdělávání nadaných dětí velkým způsobem podporuje celé vedení školy, které se snaží podpořit jakýkoli návrh, nápad či doporučení, se kterým přicházejí jak výše zmíněné pedagogické pracovnice, tak odborná veřejnost zabývající se vzděláváním nadaných dětí.

V dalších letech bychom chtěli zavést pravidelné besedy, prezentace či setkání pro širší veřejnost a blíže tím přiblížit problematiku nadaných/mimořádně nadaných dětí všem, kteří projeví o toto téma zájem.

Jak budeme vyhledávat nadané žáky?

Ve školním roce 2023/2024 jsme se zařadili do diagnostického programu společnosti Invenio. A v následujících letech bychom chtěli v testování žáků pokračovat. Společnost Invenio funguje při Masarykově univerzitě v Brně. Hlavní jádro vývojářského týmu

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumeck nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@@zschlumecknc.cz

systému Invenio tvoří odborníci z Centra rozvoje nadaných dětí, tedy pracovní skupina psychologů z Katedry psychologie a Institutu výzkumu dětí, mládeže a rodiny Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Tento tým je tvořen odborníky na vývoj diagnostických nástrojů a psychometriku, problematiku mimořádného nadání, vývojovou psychologii a další oblasti.

Tato společnost v tuto chvíli nabízí tři validované testy pro žáky 2. – 6. tříd ZŠ, které mají za cíl odhalit potenciální nadání u testovaných žáků v různých složkách inteligence. V roce 2023/2024 jsme otestovali všechny žáky 2. – 6. tříd naší školy, u kterých byl udělen souhlas zákonných zástupců, všemi nabízenými testy. V letošním školním roce budeme s testováním pokračovat. Již na podzim chystá naše škola, ve spolupráci s Inveniem testování žáků 1., 5., 6. a 7. ročníků novou výzkumnou hrou. V dalších letech se zaměříme na pravidelné testování 2., 3. a 6. tříd. Tyto třídy z prvního stupně vybrala škola právě proto, že podchycení nadání již v útlém věku je neefektivnější pro rozvoj jejich potenciálu a 6. třídu zvolila právě proto, že do naší školy na druhý stupeň se přicházejí vzdělávat žáci z okolních vesnických, malotřídních škol, kde testování neprobíhá.

V rámci screeningu předškolních dětí jsme oslovili mateřské školy, do kterých jsou zařazeny děti, které se následně budou vzdělávat v naší základní škole. Pedagogičtí pracovníci mateřských škol se v rámci dlouhodobého pozorování zaměří na projevy v chování vykazující známky nadání či zrychlený vývoj. S mateřskými školami by naše škola chtěla navázat bližší kontakt a spolupracovat s nimi při vyhledávání nadaných dětí a podchytit tak jejich potenciál v co možná nejranějším věku tak, aby mohl být vhodným způsobem rozvíjen a mohly být naplněny jejich vzdělávací potřeby a potřeby poznání.

Při zápisu do prvních tříd se učitelé také zaměří na projevy v chování dětí a rodičům dětí, které budou vykazovat známky nadání, bude podán pro vyplnění dotazník: Škála charakteristik nadání.

Jakým způsobem pracujeme s nadanými žáky?

Naše škola pracuje s nadanými žáky dle metodických doporučení MŠMT a poskytuje nadaným žákům systém podpurných opatření (jako je tomu u žáků znevýhodněných). Systém podpory se dělí dle náročnosti do 4 stupňů.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570 e-mail: skola@@zschlumecnc.cz

Podporu prvního stupně poskytuje škola samostatně. Další stupně podpory musí předcházet vyšetření pedagogicko-psychologickou poradnou či speciálně pedagogickým centrem – pro nadané s dvojitou výjimečností.

Podpora prvního stupně může probíhat formou obohacování vzdělávacího obsahu, jako tomu je např. v následující tabulce.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumeč nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@@zschlumeccn.cz

Tabulka 1: 1. stupeň podpory nadaných žáků

Metody výuky	Úprava obsahu a výstupů vzdělávání	Organizace výuky	Hodnocení	Intervence školy	Pomůcky
Zvolené metody práce podporují kvalitu poznávacích procesů žáka, zvláště pak aparátu řídicího osvojování učiva (myšlení, pozornost, paměť), rozvíjejí a podporují preferované učební styly žáka, respektují míru nadání žáka a jeho specifika.	Obohacování učiva (dílčích výstupů) nad rámec školního vzdělávacího programu, formy obohacování se volí nejčastěji pro nadané a mimořádně nadané žáky podle charakteru jejich nadání. Cílem tohoto postupu je učivo prohloubit, rozšířit a obohatit o další informace, stimulovat procesy objevování a vyhledávání dalších souvislostí a vazeb, které dané téma nabízí. Výstupy vzdělávání se neupravují.	Pro podporu žákovy práce se doporučuje zejména: - nabídka volnočasových aktivit (ve škole) a podpora rozvoje zájmů žáka, - organizační podpora mimoškolního vzdělávání, včetně odborných exkurzí a stáží.	Využívání různých forem hodnocení, práce s kritérii hodnocení, zohlednění akcelerovaného vývoje nadaných žáků v práci s učivem. Podpora autonomního hodnocení (sebehodnocení). Hodnocení vždy musí zohledňovat sociální kontext, ve kterém probíhá, a směřovat nejen k vyhodnocení úspěšnosti žákova učení, ale také k posílení jeho motivace ke vzdělávání.	Etapa přímé podpory žáka ve výuce učitelem nebo jiným pedagogickým pracovníkem. Slouží k zmapování možných forem podpory žáka. Pokud nepostačuje tato forma podpory a je potřebná součinnost více pedagogických pracovníků, je vytvářen plán pedagogické podpory	Běžné učebnice a učební pomůcky.

Mezi další možnosti, jak podporovat a rozvíjet potenciál nadaných žáků na naší škole je vedení kroužků zaměřených na konkrétní obohacující aktivity. Náplní kroužků (mimoškolních aktivit) je např. podílení se na tvorbě školních novin „Perličky“. Tato aktivita může pozitivně motivovat žáky s tvůrčím myšlením. Kroužky fungují na principu motivovaný učitel – motivovaný žák. Mimoškolní aktivity však nejsou striktně ohraničené pouze pro žáky nadané. Jsou otevřeny pro všechny zájemce, kteří projeví zájem o dané téma zvolené aktivity. Tím se předchází vzniku stigma (nálepky) pro nadané žáky.

Mezi další podporu naší školy patří také žakovský parlament, kde nalézají své uplatnění žáci se schopností vést druhé, tvořiví a inovativní. Zde se mohou rozvíjet budoucí lídři, mohou

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumeck nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@@zschlumecknc.cz

zde pracovat se systémovým myšlením, mohou plánovat nové projekty či se podílet na Etickém kodexu žáka.

Nadaní žáci se také mohou účastnit a reprezentovat školu na mimoškolních soutěžích a olympiádách.

System vytahovaných skupin

Tento systém podpory nadaných/mimořádně nadaných žáků jsme zvolili právě proto, že se žáci vzdělávají ve své kmenové třídě, nejsou žádným způsobem vyčleňovány od ostatních spolužáků. V kmenové třídě se tyto žáci vzdělávají dle ŠVP naší školy vycházející z RVP ČR tzn., že dochází na běžnou výuku s ostatními spolužáky, účastní se třídnických (socio-emočních) hodin, a také se účastní ověřování základního učiva jako jejich vrstevníci. Hodnocení těchto žáků nebude žádným způsobem upravováno. V kmenové třídě s nimi bude nakládáno jako s ostatními spolužáky (budou plnit požadavky na ně kladené, dle RVP).

V rámci disponibilních hodin či hodin povinně volitelných budou nadaní/mimořádně nadaní žáci docházet do studijních skupin či klubů. Do těchto skupin docházejí žáci, kteří mají společné nadání ve shodné inteligenční složce. Zařazení sem budou žáci z jedné třídy, ze všech tříd z ročníku nebo i vybraní žáci napříč celou školou, dle počtu nadaných/mimořádně nadaných žáků na škole. Tato skupina se bude nazývat neurčitým názvem, abychom předešli stigmatizaci těchto žáků. Skupiny budou vést odborníci z řad učitelů, kteří se zabývají výukou daného předmětu, ve kterém žák vykazuje známky nadání či pověřený pedagogický pracovník zabývající se problematikou nadaných dětí. Náplní práce pak bude procvičování, rozšiřující učivo, aktivizační činnosti nebo třeba projektová výuka, vědecké pokusy, experimenty apod.

Do těchto skupin budou zařazení žáci, kteří uspějí v absolvovaných testech společností Invenio, dále pak mohou žáky do skupin nominovat učitelé, školní poradenské zařízení či PPP bez předchozích vyšetření či absolvování testů. Tito žáci musí vykazovat potenciál v dané oblasti či prokázat zájem o oblast, na kterou se tato skupina zaměřuje. Do skupiny budou žáci docházet dobrovolně z vlastního přesvědčení. V případě, že žáci ve skupině pocítí nenaplnění svých vzdělávacích potřeb, mohou skupinu opustit a zařadí se zpátky do kmenových tříd, kde se budou vzdělávat s ostatními spolužáky a plnit tak běžný vzdělávací program.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumeck nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecknc.cz

Izraelský model

Jelikož samotný Izraelský model klade velké nároky na organizaci i finanční složky, není v našich možnostech zařadit tento model do výuky nadaných/mimořádně nadaných žáků každý týden, jak to tento model doporučuje.

Nicméně, tento model výuky se zdá vhodný, a proto se naše škola rozhodla běžnou výuku obohatit o prvky Izraelského modelu. Na základě tohoto modelu, bude běžná výuka obohacena o projektové dny vždy dvakrát za školní rok a to, jedenkrát v prvním pololetí a jedenkrát v druhém pololetí.

Izraelský model preferuje výuku projektovými metodami. Žáci tak tráví jeden celý den projektovou výukou, která bude zaměřena na určité téma. Témata si každý učitel zvolí vlastní/libovolně, které však bude splňovat podmínky, které určí vedení školy (např. vedení školy určí globální téma projektu povolání – jednotliví učitelé si zvolí povolání, které si v rámci projektového dne žáci vyzkouší – švadlena, policista, kuchař, apod.). V rámci tohoto projektu si mohou žáci mimo jiné zkusit mnoho profilací či povolání, které by třeba v budoucnu chtěli vykonávat. Předpokládá se, že žáci budou mít během projektu zvýšenou motivaci do vzdělání, především díky uplatnění vlastního zájmu.

Projektových dnů se budou účastnit všichni žáci školy bez ohledu na to, zda jsou nadaní nebo ne. Žáci se budou dobrovolně hlásit napříč celou školou do jednotlivých skupin dle jejich zájmu. Bude tak vznikat mezistupňová spolupráce a spolupráce napříč věkem (budeme moci sledovat, jakým způsobem spolupracuje např. prvňák s deváťákem). Výhodou je také kombinace inkluze a personalizace a především rozvoj talentů jednotlivých žáků.

Náplň projektového dne bude čistě na vyučujících, kteří si dané téma zvolí. Projektový den se bude odehrávat v prostorách školy, ale může být také obohacený děním mimo areál školy (knihovna, odborné pracoviště apod.). Na činnosti projektového dne se můžou podílet také odborníci na téma projektu, rodiče dětí a další hosté, kteří obohatí tuto projektovou výuku.